

Minuta ședinței Consiliului Consultativ din 7 februarie 2018

7 februarie 2018, 12.00 – 13.30

Introducere

Vicepreședintele ANCOM, Bogdan IANA, le mulțumește participanților pentru prezență și prezintă Agenda întâlnirii.

1. Adoptarea Agendei

Vicepreședintele ANCOM enumeră documentele supuse dezbaterii și cere observații asupra agendei, care conține Minuta ședinței Consiliului Consultativ din 18 decembrie 2017 și Proiectul Planului de acțiuni 2018.

În lipsa oricăror remarci, agenda este adoptată în forma propusă de ANCOM.

2. Minuta întâlnirii anterioare

Vicepreședintele ANCOM solicită observații cu privire la documentul nr. 2, *Minuta ședinței Consiliului Consultativ din 18 decembrie 2017*. În lipsa oricăror remarci, Vicepreședintele declară minuta aprobată.

3. Proiectul Planului de acțiuni 2018

Vicepreședintele ANCOM, Bogdan IANA, dă cuvântul **vicepreședintelui Eduard LOVIN**, care prezintă sinteza observațiilor pe marginea proiectului de decizie în discuție, primite de Autoritate în perioada de consultare publică a proiectului, 12.12.2017 – 12.01.2018.

Reprezentantul ANCOM realizează o scurtă trecere în revistă a principalelor observații care au generat modificări corespunzătoare în proiectul de decizie al Autorității, motivând totodată decizia ANCOM de a nu da curs altor observații primite în perioada de consultare. **Toate comentariile și observațiile** primite pe marginea proiectului de decizie, precum și răspunsurile oferite de către Autoritate pot fi consultate pe larg în documentul de sinteză a observațiilor, elaborat de ANCOM în urma procesului de consultare publică și publicat pe site-ul Autorității.

Vicepreședintele ANCOM solicită observații suplimentare față de cele transmise în perioada de consultare publică pe marginea **proiectului planului de acțiuni** aflat la punctul 3 pe agenda ședinței Consiliului Consultativ, în măsura în care există argumente noi față de cele prezentate deja.

Referitor la ordinul comun al ministrului Ministerului comunicațiilor și Societății informaționale (MCSI), al ministrului Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice (MDRAP) și al președintelui ANCOM pentru aprobarea normativelor tehnice în baza cărora se vor autoriza

lucrările de infrastructură fizică a rețelilor de comunicații electronice, conform Legii infrastructurii, **reprezentantul MCSI** a dorit să precizeze că perioada de timp asumată de cele trei instituții este depășită, iar termenul stabilit de Autoritate pentru trimestrul IV 2018 este destul de îndepărtat. Reprezentantul MCSI a adăugat că prin aceste întâzieri se aduc deservicii atât operatorilor, cât și proiectelor care urmează să fie lansate printr-un NGN la începutul anului acesta pe fonduri europene. De asemenea, acesta adresează participanților la ședință rugămintea de a relua materialul realizat în perioada 2015-2016 și menționează că ministerul își exprimă disponibilitatea să colaboreze pentru a urgenta realizarea acestui proiect.

Vicepreședintele Eduard LOVIN a precizat că Autoritatea a prevăzut resursele financiare necesare pentru servicii de consultanță în planul de acțiuni intern și în planul de achiziții, dacă acest lucru va fi necesar. Normativele tehnice, care vor fi stabilite prin ordin comun al ministrului dezvoltării, ministrului comunicațiilor și președintelui ANCOM, vor conține informații cu privire la elemente de construcții civile pentru care nici Autoritatea și nici MCSI nu au nici expertiză și nici resurse umane instruite în acest sens. Reprezentantul ANCOM reamintește celor prezenți de studiul realizat de către Institutul Național de Studii și Cercetări pentru Comunicații (INSCC) ce a fost discutat într-un grup de lucru comun al acestor instituții și prezentat și asociațiilor din industrie. La momentul respectiv s-a considerat că este un bun punct de plecare și se va constitui într-un capitol sau două din normativele tehnice. De asemenea, reprezentantul Autorității reamintește că la momentul elaborării acestui studiu, reprezentanții MDRAP au explicat că mare parte din normativele tehnice de construcții pe care le-au mai avut de elaborat de-a lungul timpului au fost făcute în colaborare cu instituții din zona lor de competență sau de coordonare, așa cum MCSI a făcut studii cu **INSCC** sau Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Informatică (**ICI**). Sugestia MDRAP a fost abordarea aceleiași variante, respectiv alocarea unui buget separat sau comun printr-un protocol între cele trei părți și externalizarea realizării normativelor, care vor fi trimise apoi de către MDRAP în consultare europeană, apoi aprobate prin ordin comun al celor trei entități. Reprezentantul ANCOM declară că Autoritatea este deschisă oricărei variante și că va semna un proiect de normative tehnice care să întrunească toate considerentele enunțate mai devreme și care să fie agreat de instituțiile abilitate și de industrie prin structurile asociative.

Reprezentantul MCSI a adresat un apel pentru a colabora și a urgenta acest proiect, sugerând și participanților să înainteze propuneri în acest sens.

Vicepreședintele Eduard LOVIN a precizat că, în urma întâlnirilor dintre reprezentanții ANCOM cei ai MDRAP, a fost elaborat un protocol tripartit, care detaliază și responsabilitățile fiecărei instituții; totodată s-a agreat și înființarea unei comisii comune de licitație care să definească cerințele, livrabilele și să recepționeze aceste livrabile sub forma unui proiect de normative tehnice de construcție și să deruleze tot procesul de consultare. Înainte de a acorda cuvântul reprezentanților industriei în legătură cu acest subiect, acesta a menționat că reprezentanții Autorității sunt deschiși oricărei alte variante care ar putea reduce termenul de realizare al acestor normative tehnice pentru că un proces de licitație durează câteva luni, iar realizarea proiectului propriu-zis alte câteva luni de zile, abia apoi urmând faza de consultare națională și europeană.

La solicitarea **reprezentantului MCSI** de a urgenta acest proiect, **reprezentantul ANISP** a precizat că poate continua ultimele discuțiile avute, adăugând că ANCOM și-a asumat rolul de a conduce eforturile de elaborare a normativelor tehnice în cadrul unui grup de lucru constituit la nivelul industriei.

În legătură cu implementarea prevederilor Legii nr. 159/2016, **reprezentantul ANISP** a dorit să afle în ce măsură industria poate conta pe o respectare de către autoritățile publice locale a avizelor conforme emise în baza Legii 154/2012. Acesta solicită ca ANCOM să intervină și să precizeze care sunt condițiile de aplicare dacă acestea nu sunt respectate de către autoritățile publice locale.

Vicepreședintele Eduard LOVIN a precizat că, în prezent, ANCOM analizează proiectele de la Oradea, București și Sibiu, fiind deja finalizat cel de la Timișoara, și a adăugat că se lucrează intens la definitivarea lor, întâmpinându-se provocări de tot felul, motiv pentru care nu poate preciza o dată de finalizare a acestora. Două structuri asociative au solicitat Autorității întâlniri pe acest subiect, care urmează a fi programate în perioada următoare, cu o echipă mixtă din cadrul ANCOM. În cazul Nectcity însă nu se poate avansa un termen de finalizare întrucât s-au cerut informații suplimentare, au venit completări din partea administratorilor de proiecte, iar unele răspunsuri au fost incomplete. Reprezentantul Autorității a adăugat că, până anul trecut, relaționarea în cazul proiectului Nectcity care trebuia făcută cu Primăria Capitalei a fost greoaie, experții ANCOM fiind în imposibilitatea de a accesa date esențiale pentru analiza proiectului. Acesta a precizat însă că, în urma schimbării legislației, cererea de informații poate fi adresată direct administratorului proiectului infrastructurii, având câteva pârghii suplimentare.

În legătură cu elaborarea normativelor tehnice, **reprezentantul RCS&RDS** a dorit să precizeze că este foarte importantă stabilirea unui calendar și a unor standarde clare, precizând că normativul realizat anterior era incomplet, iar aplicarea lui ar fi blocat industria. Acesta consideră că abordarea ANCOM cu privire la contractarea unui consultant de specialitate este cea mai potrivită soluție, chiar dacă se va întinde pe o perioadă mai mare de timp, adăugând că cel mai important este să se ajungă la un proiect corect care să nu excludă posibile soluții tehnice și care să contribuie la dezvoltarea de infrastructuri pe viitor. **Reprezentantul RCS&RDS** a adăugat că, în ceea ce privește dezvoltarea infrastructurilor în general și a infrastructurii de bază, în special broadband fix, este dorită accelerarea celorlalte două demersuri, respectiv stabilirea tarifelor maxime pe proprietatea publică și recomandările de tarife orientative pentru proprietarii de infrastructură asociată. Acesta a precizat că mulți operatori întâmpină probleme pentru că autoritățile locale încearcă să-și maximizeze veniturile în detrimentul rețelelor de telecomunicații, situație care se reflectă direct asupra tarifelor aplicate utilizatorilor finali și în dezvoltarea de noi rețele. Acesta arată că există județe care au stabilit un tarif de rețele aeriene sau subterane foarte mare, spre exemplu județul Buzău. Aceste practici vor determina creșteri de tarife, sunt aplicate fără niciun fundament și nu respectă legea, care prevede ca tarifele să fie proporționale cu gradul de afectare pentru terenul folosit de rețelele de telecomunicații. Tarifele de acces pe proprietatea publică sunt un element extrem de important pentru dezvoltarea de rețele NGN pentru orice tip de entitate care face această dezvoltare – de stat sau privat, iar accesibilitatea acestor tarife va determina o amplă dezvoltare a rețelelor, în special în mediul rural.

În ceea ce privește proiectul planului de acțiuni, **reprezentantul RCS&RDS** precizează că ar dori accelerarea proiectului privind elaborarea recomandărilor de tarife practicate în relația dintre proprietarii de rețele de comunicații și proprietarii de infrastructură asociată, în special stâlpi, sugerând introducerea acestei acțiuni în documentul supus consultării. Acesta motivează că proprietarii de rețele de infrastructură cresc tarifele fără nicio justificare și fără a ține cont de gradul de afectare a rețelei, precizând că această situație are impact direct asupra tarifelor aplicate utilizatorilor finali, împiedicând operatorii să dezvolte rețele în zonele rurale neacoperite, contribuind astfel la imposibilitatea ca România să-și atingă obiectivele de acoperire cu broadband asumate. **Reprezentantul RCS&RDS** consideră aceste două proiecte prioritare celui privind stabilirea normativelor tehnice discutat anterior.

Vicepreședintele Eduard LOVIN declară că proiectul privind stabilirea tarifelor maxime de acces pe proprietatea publică urmează a fi finalizat până la jumătatea anului, urmând apoi demararea proiectului privind recomandările de tarife orientative, precizând însă că acestea depind într-o mare măsură de elementele din normativul tehnic de construcții care vor constitui baza modelului de cost care va determina nivelul tarifelor. Acesta menționează că, până la finalizarea acestora, se va încerca abordarea elementelor de infrastructură care pot fi estimate. Acesta a mai precizat că proiectul nu a fost inclus în documentul supus consultării pentru că nu va fi finalizat în acest an.

Reprezentantul Radiocom a dorit să completeze acest subiect, precizând că existența unor tarife maximale va fi benefică pentru toți operatorii întrucât în zonele rurale tarifele depășesc uneori veniturile obținute de la abonați. Acesta a dorit să atragă atenția asupra posibilității de a reduce tarifele de spectru, în special pe zonele acestea în care operatorii au venituri mici, considerând că ar putea fi o soluție pentru dezvoltarea rețelelor.

Vicepreședintele Bogdan Iana a intervenit precizând că ANCOM nu ia în considerare această soluție privind tarifele de spectru, considerând-o nefezabilă, însă arată că o astfel de analiză ar trebui să pornească de la prevederile Hotărârii Guvernului nr. 414/2015. Acesta a declarat că ANCOM are în vedere o inițiativă de acest gen pentru benzile de 3600 – 3800 MHz, respectiv stabilirea unei valori a TUS-ului menită să încurajeze investițiile în noile tehnologii, dar care va fi aplicată la licitațiile viitoare pentru benzile de frecvență. Reprezentantul ANCOM a mai adăugat că argumentele pentru a face această reducere ar trebui să fie solide, precizând că la momentul organizării licitației în 2012 au fost stabilite, prin lege, anumite condiții de utilizare, asumate de toți participanții la licitație.

În ceea ce privește elaborarea normativelor tehnice, **reprezentantul Orange** susține că trebuie făcute într-un mod coerent și că trebuie găsit un echilibru între termene și corectitudinea lor, precizând că acest proiect trebuie să fie adaptat nevoilor din piață și că este de dorit implicarea unui consultant pentru obținerea unor rezultate de calitate. Totodată, reprezentantul Orange își declară disponibilitatea de a se implica pentru găsirea celei mai fezabile variante.

De asemenea, **reprezentantul Orange** propune ca ANCOM sau MCSI să demareze modificarea legii referitoare la autorizarea executărilor de construcție pe legea 50/1991, precizând că este de dorit organizarea unui grup de lucru la care să participe toate autoritățile asupra căreia această lege are impact, în contextul în care industria telecom are nevoie de un regim special, iar prevederile de construcții nu țin cont de specificul comunicațiilor. Totodată, reprezentantul Orange și-a declarat susținerea față de propunerea de reducere a tarifului de spectru, considerând această inițiativă o soluție pentru stimularea investițiilor operatorilor în rețea, precizând că dacă această acțiune depinde de realizarea analizei detaliate anterior, sugerează includerea acesteia în documentul supus consultării.

Vicepreședintele Bogdan Iana a declarat că înțelege punctul de vedere expus, dar nu are nimic de adăugat față de poziția Autorității emișă anterior.

Reprezentantul Radiocom și-a exprimat interesul pentru dezvoltarea unor rețele pentru servicii T-DAB în contextul unei colaborări cu Societatea Națională de Radiodifuziune, precizând că solicită sprijinul de a devansa consultarea publică în vederea organizării licitației pentru alocarea spectrului din banda VHF (174-230MHz) și UHF (470-694MHz) pentru servicii digitale de radiodifuziune terestră (T-DAB și DVB-T2) din trimestrul IV pentru primul trimestru. La această solicitare, **vicepreședintele Bogdan Iana** a precizat că va fi luată în calcul această devansare, în măsura în care se va manifesta ferm dorința de a implementa aceste servicii.

Reprezentantul RCS&RDS a adăugat că susține o acțiune de recalculare a tarifelor de terminare la puncte mobile, precizând că aceasta ar corespunde recomandărilor Comisiei Europene și că ar dori să existe un calendar mai clar pentru această acțiune, în contextul în care această măsură are un impact direct asupra utilizatorilor de telefonie mobilă din România, chiar dacă există interese distincte între operatorii mari și operatorii mici. De asemenea, acesta a opinat că măsura tranzitorie este bună, dar nu este pasul final, iar această acțiune ar trebui prioritizată în fața altor proiecte asumate de ANCOM, susținând că dacă se vor compara tarifele din România cu cele din Europa, acestea ar fi mai mari în raport cu puterea de cumpărare. De asemenea, **reprezentantul RCS&RDS** consideră că este importantă accelerarea elaborării modelului de calcul LRIC și că ar trebui ca Autoritatea să investească resurse suplimentare, ținând cont de importanța acestor tarife.

Vicepreședintele Eduard LOVIN a intervenit declarând că proiectul va începe în acest an, dar finalizarea lui este previzionată pentru 2019, precizând că, conform statisticilor, tarifele din România pentru servicii de comunicații electronice sunt printre cele mai mici din Europa în ceea ce privește raportul calitate – cost.

În legătură cu revizuirea piețelor relevante corespunzătoare serviciilor de acces la infrastructură și serviciilor de acces în bandă largă, **reprezentantul Orange** consideră că această acțiune ar trebui demarată anul acesta, întrucât există probleme și este nevoie ca ANCOM să revizuiască aceste piețe, fiind necesar și un calendar al acestei acțiuni. **Vicepreședintele Eduard LOVIN** a precizat că acțiunea sugerată va fi inițiată imediat după finalizarea proiectelor privind piețele aflate în lucru în prezent și menționează că prioritatea Autorității este în prezent Piața 6.

Reprezentantul Vodafone susține introducerea revizuirii piețelor relevante corespunzătoare serviciilor de acces la infrastructură în proiectul planului de acțiuni, chiar și în ultimul trimestru al anului 2018. Un alt punct susținut este cel referitor la reducerea tarifelor de spectru, precizând că sumele plătite de operatori sunt foarte mari în contextul creșterii cantității de spectru. **Vicepreședintele Eduard LOVIN** a intervenind precizând că ultima revizuire a acestor piețe a avut loc în urmă cu doi ani și jumătate, adăugând că analiza va fi inclusă în planul de acțiuni pentru anul viitor.

În ceea ce privește tarifele de spectru, **vicepreședintele Bogdan Iana** a declarat că înțelege problema cu care se confruntă operatorii în contextul creșterii cantității de spectru, precizând că revizuirea acestor tarife va fi luată în considerare la următoarea licitație, dar exclude acțiuni de reducere a tarifelor de spectru pentru anul în curs. De asemenea, a adăugat și faptul că Curtea de Conturi a ridicat problema necolectării tarifelor de monitorizare, în condițiile în care legea permite exceptarea colectării acestora.

Reprezentantul RCS&RDS intervine cu o precizare referitoare la acțiunea de elaborare și adoptare a poziției naționale privind acordarea drepturilor de utilizare a spectrului radio disponibil în benzile de frecvențe de 700 MHz, 800 MHz, 1500 MHz, 2600 MHz, 3400-3600 MHz și 26 GHz pentru sisteme de comunicații mobile de bandă largă, dorind un calendar concret al organizării licitației în aceste benzi, sugerând că acesta ar putea avea loc în acest an. **Vicepreședintele Bogdan Iana** precizează că organizarea acestei licitații nu este posibilă în acest an, întrucât Comisia Europeană, CEPT și ITU trebuie să ia anumite decizii înainte ca țările să organizeze licitațiile de spectru. Acesta menționează că poziția națională privind acordarea drepturilor de utilizare a spectrului radio disponibil în benzile de frecvențe de 700 MHz, 800 MHz, 1500 MHz, 2600 MHz, 3400-3600 MHz și 26 GHz pentru sisteme de comunicații mobile de bandă largă, inclusiv pentru implementarea sistemelor de generație viitoare (5G), va conține și calendarul, precum și alte elemente de interes. Reprezentantul ANCOM preconizează că licitația va avea loc în a doua jumătate a anului 2019, iar drepturile de utilizare a benzilor de frecvență să intre în vigoare în a doua jumătate a anului 2020, operatorii având astfel un timp alocat pentru pregătirea implementării sistemelor necesare.

Reprezentantul TVsat Media Grup a ridicat problema licențierii fiecărui program transmis în cadrul licențelor DVB-T, impusă de către CNA. Acesta a solicitat sprijinul ANCOM și MCSI, declarând că plătește tariful de spectru și taxele de operare, fiind însă în imposibilitatea de a transmite conținut. **Vicepreședintele Bogdan Iana** a precizat că ANCOM nu are pârghii legale pentru a rezolva această problemă, declarând că există un proiect de act normativ promovat de MCSI care abordează această problemă prin realizarea unei similitudini cu dreptul de a transmite programe audiovizuale prin cablu, adăugând că Autoritatea va face eforturi pentru adoptarea acestui act normativ.

Reprezentantul Radiocom a precizat că, pentru a putea transmite conținut prin cele două MUX-uri naționale comerciale deținute, este nevoie de adoptarea proiectului de act normativ în discuție, solicitând pe această cale sprijinul ANCOM, în contextul în care Autoritatea colectează taxe pentru un spectru ce nu poate fi utilizat.

Reprezentantul MCSI a intervenit precizând că se reia circuitul de avizare pentru acest proiect de act normativ, în contextul schimbărilor intervenite la nivelul Guvernului.

În lipsa altor observații, **vicepreședintele ANCOM Bogdan IANA** declară adoptat planul de acțiuni în forma supusă consultării în cadrul acestei ședințe a Consiliului Consultativ.

Vicepreședintele ANCOM Bogdan IANA le mulțumește participanților pentru prezență și declară ședința închisă.